

کتابشناسی کتابشناسی‌های امام حسین (ع)

محمد اسفندیاری

هر پژوهشی باید مسبوق به کتابشناسی باشد و حتی اگر موضوع پژوهش کتابشناسی است، باید نخست کتابشناسی آن (کتابشناسی کتابشناسی‌ها) را، فراهم کرد، بدین رو هنگامی که این پژوهنده عهده‌دار فراهم کردن کتابشناسی امام حسین - ع - شد، نخست کوشید کتابشناسی کتابشناسی‌های امام حسین را فراهم کند. در آغاز می‌پنداشت که حداکثر ده کتابشناسی امام حسین منتشر شده است، اما در طی یک سال کاوش و پژوهش به بیش از چهل کتابشناسی دست یافت و هر کس شنید ناباورانه در شگفت شد.

در این رساله، چهل و سه کتابشناسی درباره امام حسین، معرفی توصیفی شده است. این کتابشناسی‌ها، کتاب و یک بخش از کتاب و مقاله است. اغلب کتابشناسی‌ها یک بخش از کتاب است و کمترین آنها کتاب است. بیفزاییم که اغلب کتابشناسی‌ها، ناسامان و ناروشمند و ناقص است. کامل‌ترین کتابشناسی امام حسین، از آن عبدالجبار رفاعی است که در ضمن کتاب *معجم ما کتب عن الرسول و اهل البیت صلوات الله علیهم* چاپ شده و در آن ۳۲۱۵ کتاب و مقاله معرفی گردیده است و، با وجود این، خالی از کاستی و نادرستی نیست.

۱. استادی، رضا. «کتابنامه امام حسین علیه السلام». چاپ شده در کتاب *چهل مقاله*:

کتابنامه - کتابشناسی - شرح حال. چاپ اول: قم، کتابخانه عمومی آیت الله العظمی مرعشی نجفی، ۱۳۷۱. ص ۳۹۹-۴۲۶، وزیری.

در این کتابشناسی، که بیشتر در *مجله کیهان اندیشه* (شماره ۱۳، مرداد و شهریور ۱۳۶۶) چاپ شده بود، بیش از پانصد کتاب، در دو بخش، معرفی شده است. در بخش اول به معرفی کتاب‌های اختصاصی پرداخته شده و در بخش دوم به معرفی کتاب‌هایی که بخش از آن درباره

امام حسین - ع - است. در آغاز این کتابشناسی به کامل نبودن آن تصریح و گفته شده کتابشناسی حاضر «گزیده» است.

۲. امینی، محمد هادی. «المؤلفون فی الامام الحسین و ثورته المقدسة». *العدل*. سال اول، شماره ۱۶، ۱۳۸۶ ق. ص ۱۹-۲۱.

برخی از نویسندگان درباره امام حسین - ع - و آثارشان معرفی شده‌اند.

۳. ایرانی قمی، اکبر (به کوشش)، «اصحاب امام حسین (ع) و سایر شهدای کربلا».

چاپ شده در کتاب فهرست موضوعی تراجم: راهنمای منابع شرح حال پیامبران، ائمه اطهار ع، امامزادگان، صحابه و ... موجود در کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی (قده).

چاپ اول: قم، کتابخانه آیت الله مرعشی ۱۳۷۱. د ۱، ص ۲۸۶-۲۹۰، وزیری.

سی و دو کتاب چایی درباره اصحاب امام حسین - ع - و شهیدان کربلا، که در کتابخانه آیت الله مرعشی وجود دارد، معرفی شده است.

۴. ایرانی قمی، اکبر (به کوشش). «حضرت امام حسین (ع)». چاپ شده در کتاب فهرست

موضوعی تراجم: راهنمای منابع شرح حال پیامبران، ائمه اطهار ع، امامزادگان، صحابه و

... موجود در کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی (قده). چاپ اول: قم، کتابخانه آیت

الله مرعشی، ۱۳۷۱. د ۱، ص ۱۳۱-۱۴۷، وزیری.

صد و پنجاه کتاب چایی درباره امام حسین - ع - که در کتابخانه آیت الله مرعشی موجود است، معرفی شده است.

۵. ایرانی قمی، اکبر (به کوشش). «زینب و سایر بانوان کربلا». چاپ شده در کتاب فهرست

موضوعی تراجم: راهنمای منابع شرح حال پیامبران، ائمه اطهار ع، امامزادگان، صحابه و ...

در کتابخانه آیه الله العظمی مرعشی نجفی (قده). چاپ اول: قم، کتابخانه آیت الله

مرعشی، ۱۳۷۱. د ۱، ص ۲۷۹-۲۸۵، وزیری.

پنجاه کتاب چایی درباره بانوان کربلا، که در کتابخانه آیت الله مرعشی موجود است، معرفی شده است.

۶. ایزدپناه، عباس با یاری رسول جعفریان. «سخنی در باب منابع عاشورا شناسی».

چاپ شده در کتاب معاونت آموزش دفتر تبلیغات اسلامی (گرد آورنده). ره توشه راهیان نور

(ویژه محرم). چاپ اول: قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵. ص ۲۱۳-۲۲۰، وزیری.

شامل معرفی سی کتاب درباره امام حسین - ع - است. اغلب کتابهای معرفی شده جدید است

و مشخصات کتابشناختی آنها نیامده و به توصیف آنها پرداخته نشده و تنها به ذکر نام کتاب و

نویسنده اقتصار گردیده است.

۷. پژوهشکده باقر العلوم (ع). *کتابنامه امام حسین علیه السلام*. فتوکپی. قم، پژوهشکده باقر

العلوم (ع)، [۱۳۷۱]. ۴+۶+۳۳ ص، رحلی.

شامل معرفی کتاب‌های فارسی چاپ شده درباره امام حسین - ع - و یارانش است. در بخش اول حدود هشتاد کتاب مستقل معرفی شده و در بخش دوم به مطالب برخی از کتاب‌ها اشاره گردیده است. در معرفی کتاب‌ها تنها به عنوان کتاب، نام نویسنده و ناشر اقتصار شده است.

۸. پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام. کتابنامه عاشورا. فتوکپی. قم، پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام. بی تا. ۳۰+۹ ص، رحلی.

دویست و سی و پنج کتاب و مجله درباره امام حسین - ع - و عاشورا معرفی شده است. برخی آثار، مکرر معرفی شده و برخی دیگر خارج از موضوع است و تنها چند صفحه آن به موضوع کتابشناسی اختصاص دارد. در معرفی کتابها فقط به عنوان کتاب، نام نویسنده و ناشر اقتصار شده است.

۹. پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام. کتابنامه محرم. فتوکپی. قم، پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام، بی تا، ۱۳ ص، رحلی.

هفتاد و سه کتاب و مجله درباره امام حسین - ع - و محرم معرفی شده است. برخی آثار یکسر خارج از موضوع است. در معرفی کتابها فقط به عنوان کتاب، نام نویسنده و ناشر اقتصار شده است.

۱۰. تبریزیان (حسّون)، فارس. «أول من كتب المقتل إلى زمن السيد ابن طاووس». چاپ شده در کتاب رضی الدین ابی القاسم علی بن موسی بن جعفر بن طاووس. الملهوف علی قتلی الطفوف. تصحیح و مقدمه فارس تبریزیان (حسّون)، چاپ اول: [قم] دارالاسوة، ۱۴۱۴ ق. ص ۳۱-۴۱، وزیری.

۱۱. تقیان، لاله و جمشید کیانفر. «کتابشناسی تعزیه». فصلنامه تئاتر. شماره ۱۳، بهار ۱۳۷۰. ص ۲۶۵-۳۱۰.

اصل این مقاله را، که به نظر می‌رسد شامل معرفی آثار متعددی درباره تعزیه باشد، نگارنده این سطور ملاحظه نکرد. مشخصات آن در کتاب فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی، از ایرج افشار (چاپ اول: تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۴)، ج ۵، ص ۳۵، آمده است.

۱۲. چلکوسکی، پیترجی. «کتابشناسی». چاپ شده در کتاب تعزیه: نیایش و نمایش در ایران. [عنوان روی جلد: تعزیه، هنر بومی پیشرو ایران]. ترجمه داوود حاتمی. چاپ اول: تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷. ص ۳۶۵ - ۳۸۷.

کتابها و مقالات متعددی درباره تعزیه، که اغلب آنها به زبان انگلیسی و فرانسوی است، معرفی شده است.

۱۳. حاج سید جوادی، سید کمال. «فهرست کتابهای منتشر شده درباره بدعتها و سنن مذهبی شیعیان». چاپ شده در کتاب فهرستواره ایرادات و شبهات علیه شیعیان در هند و پاکستان. یادداشت احمد مسجد جامعی. تهیه شده در مرکز بازشناسی اسلام و ایران. چاپ

اول: [تهران]، معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۵. ص ۱۲۳ - ۱۲۷، رقمی.

بیست و هفت کتاب در رد عزاداری و برپایی تعزیه برای امام حسین - ع - معرفی شده است. این کتاب‌ها به زبان اردو است و در هندوستان و پاکستان منتشر شده است.

۱۴. حاج سید جوادی، سید کمال. «حادثه کربلا». چاپ شده در کتاب *فهرستواره ایرادات و شبهات علیه شیعیان در هند و پاکستان*. یادداشت احمد مسجد جامعی. تهیه شده در مرکز بازشناسی اسلام و ایران. چاپ اول: [تهران]، معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۵. ص ۶۲ - ۶۴، رقمی.

نُه کتاب، در رد قیام امام حسین - ع - معرفی شده است. این کتاب‌ها به زبان اردوست و در هندوستان و پاکستان منتشر شده است.

۱۵. حاج سید جوادی، سید کمال. «قاتلان امام حسین (ع)». چاپ شده در کتاب *فهرستواره ایرادات و شبهات علیه شیعیان در هند و پاکستان*. یادداشت احمد مسجد جامعی. تهیه شده در مرکز بازشناسی اسلام و ایران. چاپ اول: [تهران]، معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۵. ص ۶۲ - ۶۴، رقمی.

نُه کتاب، که در آنها ادعا شده قاتلان امام حسین - ع - از شیعیان او بودند، معرفی گردیده است. این کتاب‌ها به زبان اردوست و در هندوستان و پاکستان منتشر شده است.

۱۶. حبیبی، نجفقلی (گردآوری و تنظیم). *کتابشناسی امام حسین علیه السلام*. چاپ اول: [تهران]، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۷۴. ص ۲۵۹، وزیری.

در این کتابشناسی، که توصیفی نیست، نزدیک به نهصد عنوان کتاب درباره امام حسین - ع - و یارانش در ضمن هشت بخش، معرفی شده است. پدیدآورنده به کامل نبودن این کتابشناسی تصریح کرده است.

۱۷. حسینی جلالی، محمد حسین. «الامام الحسین علیه السلام». چاپ شده در کتاب *فهرس تراث أهل البيت (ع)*. چاپ دوم: بیروت. مؤسسه الأعلمی. ۱۴۱۸. ص ۱۲۵-۱۲۶، وزیری.

سه کتاب، که شامل گزیده‌ای از احادیث امام حسین - ع - است، معرفی شده است.

۱۸. دوانی، علی. «نقد و بررسی مقاتل موجود». چاپ شده در کتاب *پژوهشکده علوم انسانی امام حسین (ع)*. خورشید شهادت: مجموعه مقالات برگزیده اولین سمینار بررسی ابعاد زندگانی امام حسین علیه السلام.

چاپ اول: تهران، دانشگاه امام حسین (ع)، ۱۳۷۴. د ۱، ص ۳۴۱ - ۳۶۶، وزیری.

۱۹. «ده سال با کتاب عاشورا». کتاب هفته. دوره جدید، شماره ۲۱، چهارم اردیبهشت، ۱۳۷۸، ص ۶

هشتاد و چهار کتاب درباره امام حسین - ع - که اغلب آنها فارسی است و از سال ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷ منتشر شده، معرفی گردیده است.

۲۰. رادفر، ابوالقاسم. «گزیده کتابشناسی تعزیه». کیهان فرهنگی. سال چهارم، شماره ۷. شماره پیاپی ۴۳، مهر ۱۳۶۶. ص ۳۳-۳۴.

در حدود هفتاد کتاب و مقاله درباره تعزیه، که اغلب کتابها مستقلاً در این باره نیست، معرفی شده است.

بر این مقاله استدراکمی نوشته شده که عنوان ندارد و به قلم محمد حسن رجائی زفرهای است و در آن ده اثر دیگر معرفی شده است. این استدراک در همان مجله (سال چهارم، شماره ۱۰، شماره پیاپی ۴۶، دی ۱۳۶۶)، ص ۱۵، چاپ شده است.

۲۱. روسی، اتور و السیو بو میاچی. فهرست توصیفی نمایشنامه‌های مذهبی ایرانی (مضبوط در کتابخانه واتیکان). گردآورنده نسخ، انریکو چرولی. ترجمه جابر عناصری. چاپ اول: تهران، مؤسسه فرهنگی گسترش هنر، ۱۳۶۸. ۲۹۰ص، وزیري.

در این کتاب به معرفی هزار و پنجاه مجلس تعزیه ایرانی پرداخته شده است. همه نسخه‌های این تعزیه‌ها در کتابخانه واتیکان است و محور همه آنها امام حسین - ع - می‌باشد. این کتاب در سال ۱۹۶۱ میلادی در ایتالیا منتشر شد.

۲۲. رفاعی، عبدالجبار. «دلیل الباحث عن الامام الحسين بن علي بن ابي طالب(ع) باللغة العربية». التوحيد. سال پنجم، شماره سی‌ام، محرم - صفر ۱۴۰۸. ص ۹۲ - ۱۰۹.

دویست و سی هشت مقاله و کتاب، چاپ شده و نشده و مستقل و غیر مستقل، درباره امام حسین - ع - معرفی شده است. در آغاز این کتابشناسی به جامع نبودن آن تصریح شده است.

۲۳. رفاعی، عبدالجبار. «کشاف بالکتابات العربية حول ثورة الامام الحسين (ع) و آثارها». رسالة الحسين عليه السلام. سال اول، شماره اول، ۱۴۱۱ ق. ص ۲۱۳-۲۲۱. سال اول، شماره دوم، ۱۴۱۲ ق. ص ۲۰۷ - ۲۱۶.

صد و بیست و دو کتاب درباره امام حسین - ع - و یارانش، که عنوان آنها یا حرف «أ» و «ا» آغاز می‌شود، معرفی شده است. این مقاله ادامه داشته است، اما با تعطیلی مجله، امکان چاپ نیافت.

۲۴. رفاعی، عبدالجبار، معجم ما کتب عن الرسول و أهل البيت صلوات الله عليهم، چاپ اول: تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۱. ج ۷، ص ۷۶ - ۴۶۱ و ج ۸. ص ۵-۱۵۵، وزیري.

قسم پنجم این اثر کتابشناسی امام حسین - ع - است و شامل اغلب صفحات جلد هفتم و کمی از جلد هشتم است. در این قسم ۳۲۱۵ کتاب و مقاله معرفی شده که بیشترین آنها به زبان عربی و فارسی و تعدادی از آنها به زبان اردو و تعداد کمتری به زبانهای دیگر است. معدودی از کتابها مستقلاً درباره امام حسین - ع - نیست و برخی از آنها درباره اصحاب و اهل بیت آن حضرت است. این کتابشناسی کامل‌ترین کتابشناسی امام حسین - ع - است.

۲۵. صاحبی، محمد جواد. «مقتل و مقتل نگاران». کیهان فرهنگی. سال یازدهم، شماره ۴، شماره پیاپی ۱۱۱، تیر ۱۳۷۳. ص ۳۱ - ۳۳.

گزارشی مختصر از سیر مقتل نگاری ارائه شده است. نویسنده هم به مقتل های مستقل و هم به کتاب هایی که بخشی از آن در موضوع مقتل امام حسین - ع - است، اشاره کرده است. این مقاله در کتاب *مقتل الشمس: تحقیق و تحلیل تاریخ نهضت حسینی*، از همین نویسنده، چاپ شده است. (چاپ سوم: قم، انتشارات هجرت، ۱۳۷۵).

۲۶. صحتی سردودی، محمد. «گزیده کتابشناسی توصیفی امام حسین (ع)». *یاسلار اسلام*. سال یازدهم، شماره ۱۷۴، خرداد ۱۳۷۵. ص ۴۹ - ۵۶.

شامل معرفی شصت کتاب و مجله درباره امام حسین - ع - است. آثار معرفی شده بر حسب نوع (منابع دست اول، احادیث امام، کتاب های انتقادی و...) از یکدیگر تفکیک شده است. اغلب کتاب ها به اختصار توصیف شده و چند کتاب توصیف نشده است.

۲۷. صفرعلی پور، حشمت الله و دیگران. *کتابشناسی امام حسین علیه السلام*. ج ۱: *کتابنامه*. چاپ اول: [قم]، پژوهشکده تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه سپاه، ۱۳۷۷. شش + ۵۸۶ ص، وزیری.

برخی از کتاب های معرفی شده مستقلاً درباره آن حضرت است و بسیاری دیگر فقط بخش اندکی از آن در این باره است و اینها از یکدیگر تفکیک نشده است. پاره ای از کتاب ها مکرراً معرفی شده و ترجمه های پاره ای دیگر از کتاب ها به صورت مستقل معرفی شده است. اطلاعات کتابشناختی اغلب کتاب ها غلط یا ناقص است.

۲۸. طباطبائی، سید عبدالعزیز. «المدونات التأریخیه لواقعه الطف. دراسة بلیوغرافية». *الموسم*. مجلد سوم، شماره ۱۲، ۱۴۱۲. ص ۱۴۳ - ۱۴۷.

هفته کتاب درباره امام حسین - ع - معرفی شده است. در عنوان همه کتاب ها کلمه «مقتل» آمده و همه آنها عربی و از کتاب های گذشتگان است و نویسندگان آنها سنی هستند. این مقاله بخشی از تحقیق نویسنده با عنوان *أهل البيت عليهم السلام فی المكتبة العربیة* است که پیشتر در مجله *تراثنا* چاپ شده بود و متن کامل آن، ذیل همین عنوان، چاپ شده است. (چاپ اول: قم، مؤسسه آل البيت، ۱۴۱۷ ق). ص ۵۳۲ - ۵۴۸.

۲۹. عنذلیب همدانی، حسین. «مقتل نگاری». چاپ شده در کتاب *ثار الله: خون حسین علیه السلام در رگهای اسلام*. چاپ اول: قم، انتشارات در راه حق، ۱۳۷۶. ص ۸۵ - ۹۶، وزیری. شامل بحثی است درباره «نخستین مقتل»، «منابع اولیه مقتل»، «مقاتل از میان رفته»، «نخستین مقتل فارسی»، «مقاتل اهل سنت»، «دفاع از لوهوف» و ...

۳۰. غفوری، علی. «کتابهایی در زمینه نهضت حسینی». چاپ شده در کتاب *گوشه‌ای از سرگذشت و شهادت امام حسین*. [تهران]، فجر، ۱۳۵۶. ص ۱۹۹ - ۲۳۱، رقعی.
- شامل معرفی سید و سی کتاب درباره امام حسین - ع - است. برخی از کتاب‌ها فقط بخشی از آن درباره امام است. مشخصات کاتبشناختی بعضی از کتابها کامل نیست.
۳۱. فدائی (عراقی)، غلامرضا. «حسین بن علی». چاپ شده در کتاب *گزیده کاتبشناسی توصیفی/اسلامی*. [تهران]، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، [۱۳۵۶]. ص ۳۹۴ - ۴۰۲، وزیری.
- سی و سه کتاب درباره امام حسین - ع - که همه آنها فارسی و از معاصران است، معرفی توصیفی شده است.
۳۲. فرّخ زادی، مجید. «هفتاد و دو کتاب به یاد هفتاد و دو شهید کربلا». *زن روز*. شنبه، ۲۰ تیر ۱۳۷۱، شماره ۱۳۷۶. ص ۳۸ - ۳۹ و ۵۶.
- شامل معرفی هفتاد و دو کتاب درباره امام حسین - ع - است. اغلب کتابها در دسترس و در شمار آثار دست دوم است.
۳۳. «فهرست پارهای از کتابها و آثاری درباره امام حسین علیه السلام». چاپ شده در کتاب *انتشارات شفق (گردآورنده)*. مقالاتی درباره حضرت امام حسین (ع). قم، انتشارات شفق، ۱۳۵۷. ص ۵۳ - ۷۵، رقعی.
- در مقاله مزبور، که نام پدید آورنده آن قید نشده نزدیک به دویست کتاب درباره امام حسین - ع - معرفی شده است. معدودی از کتابها مستقلاً درباره آن حضرت نیست.
۳۴. کمیته فرهنگی جهاد سازندگی استان تهران. «امام حسین علیه السلام». چاپ شده در کتاب *مجموعه موضوعی کتاب*. [تهران]، انتشارات جهاد سازندگی، ۱۳۵۸. ص ۱۲۸، وزیری.
- سی و سه کتاب فارسی درباره امام حسین - ع - معرفی شده است.
۳۵. محدث همدانی، میرزا عبدالرزاق. *مجموعه الفوائد المتفرقة*. خطی.
- شیخ آقا بزرگ تهرانی در *الدریة* (ج ۲۰، ص ۷۹)، ضمن معرفی کتاب مزبور می‌گوید که در آن، از جمله، فهرست کتابهای درباره امام حسین - ع - آمده است.
۳۶. محدثی، جواد. «کتابنامه عاشورا» چاپ شده در کتاب *فرهنگ عاشورا*. قم، نشر معروف، ۱۳۷۴. ص ۳۶۲ - ۳۶۵، وزیری.
- نزدیک به شصت کتاب درباره امام حسین - ع - معرفی شده است. در معرفی کتابها فقط نام نویسنده و عنوان کتاب اقتصار گردیده است. در پایان به دسته‌بندی کتابهای درباره امام حسین پرداخته و به شانزده دسته تقسیم شده است.

۳۷. محدثی، جواد. *موضوعات و منابع بحث از قیام کربلا*. چاپ اول: [تهران]، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۹. ۲۸ ص، پالتویی.

عنوان روی جلد: *فهرست کتب و موضوعات پیرامون واقعه کربلا*.

در آغاز پاره‌ای از موضوعات درباره کربلا و منابع معرفی شده و سپس به هشتاد کتاب درباره عاشورا اشاره گردیده است. پدید آورنده فقط عنوان کتاب‌ها و نام نویسندگانشان را آورده و از ارائه مشخصات کتابشناختی آنها خودداری کرده است.

این اثر در مجله حوزه (سال هفتم، شماره سوم، شماره پیاپی ۳۹، مرداد و شهریور ۱۳۶۹)، ص ۱۳۵ - ۱۴۹، و در کتابی با این مشخصات به چاپ رسیده است: معاونت آموزش دفتر تبلیغات اسلامی (طرح هجرت). *ره توشه راهیان نور*، ویژه محرم (۱۴۱۸ق - ۱۳۷۶ش). چاپ اول: قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶. ص ۴۹۱ - ۵۱۹.

۳۸. مرکز پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی. «کتابشناسی توصیفی امام حسین (ع) و عاشورا». چاپ شده در کتاب مرکز پژوهش و تحقیقات معاونت آموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی (تدوین و تنظیم). *بر شطی از حماسه و حضور: مجموعه مقالات به مناسبت ایام تبلیغی ماه محرم و صفر ۱۴۱۷ مطابق با خرداد و تیر ۱۳۷۵ (ویژه مبلغین)*. چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵. ص ۸۸-۱۰۲، وزیری.

نوزده کتاب درباره امام حسین - ع - و عاشورا معرفی توصیفی شده است. نزدیک به همه کتاب‌ها به زبان فارسی و از نویسندگان معاصر است.

۳۹. موحد ابطحی، سید علی. «کتاب نامه زیارت عاشوراء». چاپ شده در کتاب میرزا ابوالفضل طهرانی. *شفاء الصدور فی شرح زیارة العاشور*. تقریظ محمد حسن حسینی (شیرازی). تصحیح سید علی موحد ابطحی. چاپ سوم، [قم]، مصحح کتاب، ۱۳۷۰. ج ۲ ص ۴۱۸ - ۴۲۳، وزیری.

سی و یک کتاب چاپ نشده و چهارده کتاب چاپ شده درباره زیارت عاشورا معرفی شده است.

۴۰. نجفی، سید محمد باقر. «حسین بن علی». چاپ شده در کتاب *دین نامه‌های ایران: کتابشناسی موضوعی کتابهای دینی ایران*. کلن، آکادمی علمی اسلام، ۱۹۸۷م. ص ۳۲۹ - ۳۳۹، وزیری.

در حدود صد و پنجاه کتاب درباره امام حسین - ع - معرفی شده است. پس از آن ذیل عنوان «زینب بنت علی» و «عباس بن علی» و «یاران حسین بن علی» (ص ۳۳۹ - ۳۴۱)، در حدود سی کتاب دیگر درباره این سه موضوع معرفی شده است.

۴۱. «نگاهی به برخی از مقاتل». حوزه. سال هفتم، شماره سوم، شماره پیاپی ۳۹. مرداد و شهریور ۱۳۶۹. ص ۱۸۵-۱۹۸.
- یازده کتاب تاریخی معرفی توصیفی شده که از میان آنها فقط چهار کتاب ویژه امام حسین - ع - است: *وقعة الطّفّ ابومخنف، مقتل الحسين خوارزمی، اللهوف سید بن طاووس، نفس المهموم* شیخ عباس قمی.
۴۲. یزدی مطلق، محمود. «مقتل نگاری در آئینه تاریخ». چاپ شده در کتاب *مجموعه مقالات کنگره بین المللی امام خمینی (س) و فرهنگ عاشورا*. چاپ اول: تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۷۵. د ۳، ص ۹۷-۱۰۶، وزیری.
- در دو صفحه چند مقتل معرفی و سپس به مقتل خوانی پرداخته شده است.
۴۳. یوسفی غروی، محمد هادی. «شناختی توصیفی از کتب مقاتل». *بصائر*. سال سوم، شماره ۱۹، خرداد و تیر ۱۳۷۵. ص ۷۰-۷۱.
- شامل معرفی بسیار مختصری از ده مقتل است که برخی از آنها درباره امام حسین - ع - و برخی دیگر فقط یک بخش آن درباره امام است.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی